

Ουκρανία: Ο πόλεμος στην Ουκρανία, απειλή για την ανθρωπότητα

Του Αλέξη Λιοσάτου

Η σκέψη της μεγάλης κοινωνικής πλειοψηφίας στην Ελλάδα μπορεί να εστιάζει στην ακρίβεια, τη φτώχεια και στο «πώς θα βγει ο χειμώνας» ή στην ενεργειακή κρίση/φτώχεια, αλλά τα πράγματα μπορούν να εξελιχτούν ακόμα χειρότερα: Ο ρωσο-ουκρανικός πόλεμος παρουσιάζει στοιχεία κλιμάκωσης τους τελευταίους μήνες και αυξάνονται οι ανησυχίες αστών αναλυτών για το πόσο λίγο απέχει πια αυτή η κλιμάκωση από τη χρήση πυρηνικών όπλων ή τη γενίκευση της σύγκρουσης προς έναν Γ' Παγκόσμιο Πόλεμο. Ο ιστορικός Νιάλ Φέργκισον εξηγούσε πρόσφατα πως «θα είμαστε τυχεροί αν θα έχουμε μόνο μια οικονομική κρίση όπως τη δεκαετία του 1970 – και όχι έναν πόλεμο όπως τη δεκαετία του 1940».

Ο πόλεμος στην Ουκρανία πλησιάζει ήδη τους εννιά μήνες και δεν υπάρχει κανένα σημάδι ότι θα σταματήσει – το αντίθετο: Στην πραγματικότητα υπάρχει κίνδυνος να γίνουμε σύντομα μάρτυρες και μιας σύγκρουσης μεταξύ των ΗΠΑ και της Κίνας, για την Ταϊβάν. Οι ΗΠΑ δεν νοιάζονται κυρίως για να στηρίξουν τη σύμμαχο Ουκρανία, αλλά για να «υποβαθμιστεί η ικανότητα της Ρωσίας να διεξάγει μελλοντικούς επιθετικούς πολέμους», υποστηρίζει ο Φέργκισον. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η Ουάσιγκτον δεν έχει κάνει σχεδόν καμία προσπάθεια να μεσολαβήσει για κατάπαυση του πυρός, πολύ περισσότερο για την ειρήνη, πρόσθεσε, ενώ πρόσφατο άρθρο του γνωστού Αμερικανού οικονομολόγου Νουριέλ Ρουμπινί είχε τον απερίφραστο τίτλο «Ο Τρίτος Παγκόσμιος πόλεμος έχει ήδη αρχίσει».¹

Στις αρχές του Σεπτέμβρη η Διεθνής Υπηρεσία Ατομικής Ενέργειας διαπίστωσε ζημιές στον πυρηνικό σταθμό της Ζαπορίζια (τον μεγαλύτερο της Ευρώπης) και καλούσε σε μέτρα για την πρόληψη πυρηνικού ατυχήματος, ενώ η Μόσχα κατήγγελλε συνεχείς βομβαρδισμούς κατά του πυρηνικού σταθμού από τις ουκρανικές δυνάμεις.

Την ίδια ώρα ο Πούτιν ζητούσε τροποποίηση της συμφωνίας για τα ουκρανικά σιτηρά, κατηγορώντας την Ουκρανία και τη Δύση ότι οι εξαγωγές των ουκρανικών σιτηρών δεν κατευθύνονται προς τις φτωχότερες χώρες, αλλά στις χώρες της ΕΕ. Η Ουκρανία πραγματοποίησε σειρά πυραυλικών πληγμάτων σε αεροπορικές βάσεις στην Κριμαία, επιτέθηκε, βομβάρδισε και ανέκτησε εδάφη στο Χάρκοβο και τη Χερσώνα,

ενώ οι ΗΠΑ προχωρούσαν σε δοκιμαστική εκτόξευση διηπειρωτικού βαλλιστικού πυραύλου,^{2,3} με τη Ρωσία να απαντά καταστρέφοντας ένα εργοστάσιο επισκευής τεθωρακισμένων οχημάτων στη νότια Ουκρανία.⁴

Οι ΗΠΑ ανακοίνωσαν δύο νέα στρατιωτικά πακέτα «στήριξης στην Ουκρανία» και καμάρωναν για τις ουκρανικές νίκες, όπως για το ότι «η Ουκρανία έχει πλήξει περισσότερους από 400 ρωσικούς στόχους με τα αμερικανικά πυραυλικά συστήματα HIMARS». Το πρώτο στρατιωτικό πακέτο ήταν ύψους 675 εκατ. δολαρίων, ενώ το δεύτερο, ύψους 2 δισ. δολαρίων, αφορούσε την Ουκρανία και άλλες 18 χώρες που «κινδυνεύουν από μελλοντική ρωσική επιθετικότητα».³

Και δεν είναι μόνο οι ΗΠΑ. Η Βρετανία έταξε ακόμα μεγαλύτερη στήριξη από τα 2,63 δισ. δολάρια που ήδη δαπάνησε φέτος για τον εξοπλισμό της Ουκρανίας. Σλοβενία και Γερμανία συμφώνησαν για τη μεταφορά 28 αρμάτων μάχης M-55S στην Ουκρανία. Έτσι εξηγείται η αντεπίθεση των Ουκρανών και η αυτοπεποίθηση του Ζελένσκι να απειλεί τη Ρωσία μετά από 9 μήνες πολέμου πως «η βία θα εξαλειφθεί με βία».⁵

Η αντεπίθεση των ουκρανικών δυνάμεων οδήγησε τον Πούτιν στην κήρυξη επιστράτευσης και στην προσάρτηση των ανατολικών και νοτιοανατολικών επαρχιών στη Ρωσία. Στα τέλη Σεπτεμβρίου η Ρωσία οργάνωσε δημοψηφίσματα σε Ντονέτσκ, Λουγκάνσκ, Χερσώνα και Ζαπορίζια (μαζί αυτές αποτελούν σχεδόν το 20% των εδαφών της Ουκρανίας) και έπειτα ανακοίνωσε την προσάρτησή τους. Ο Πούτιν ανακοίνωσε την επιστράτευση 300.000 εφέδρων και εξαπέλυσε απειλές περί χρήσης πυρηνικών όπλων απέναντι σε όποιον απειλήσει τα νέα «ρωσικά εδάφη».

Από την άλλη πλευρά η Ρωσία απέσυρε τα υποβρύχιά της από τη Χερσόνησο της Κριμαίας, καθώς φοβόταν ουκρανικά χτυπήματα καθώς η Ουκρανία συνεχίζει να εξοπλίζεται από τους Δυτικούς.⁵⁻¹⁵

Η Ουάσινγκτον με τη σειρά της απάντησε προειδοποιώντας τη Μόσχα ότι θα έχει «καταστροφικές συνέπειες» εάν χρησιμοποιήσει πυρηνικά όπλα στην Ουκρανία, ενώ η βρετανική ηγεσία είχε ήδη δηλώσει έτοιμη «να πατήσει το κουμπί» των πυρηνικών όπλων. Στις ουκρανικές επιχειρήσεις ήδη συμμετέχουν και στρατιωτικοί της Δύσης, ενώ ο Ζελένσκι ανακοίνωνε την παραλαβή συγχρόνων αμερικανικών συστημάτων αεράμυνας (NASAMS).^{16,17}

Ρωσικά στρατεύματα συνέχισαν να συγκεντρώνονται στο Καλίνινγκραντ και δυτικά στρατεύματα στις Βαλτικές χώρες, ενώ η μερική επιστράτευση που διέταξε ο Πούτιν εφαρμόστηκε και στην Κριμαία και τις νέο-προσαρτημένες περιοχές. Οι ΗΠΑ ανακοίνωσαν ότι θα ενισχύσουν την Ουκρανία με επιπλέον εξοπλισμό, μεταξύ άλλων 18 συστήματα πολλαπλής εκτόξευσης πυραύλων HIMARS, 150 θωρακισμένα οχήματα, συστήματα αντιαεροπορικής άμυνας κ.ά, ανεβάζοντας τη συνολική στρατιωτική δαπάνη του Μπάιντεν και των ΗΠΑ για την Ουκρανία στα 16,2 δισ. δολάρια από την έναρξη του πολέμου.¹⁸

Μετά την προσάρτηση των τεσσάρων ουκρανικών περιοχών στη Ρωσία οι ΗΠΑ επέβαλαν νέες κυρώσεις κατά της Ρωσίας. Περισσότεροι από 1.000 άνθρωποι και εταιρείες, τραπεζίτες, στρατιωτικοί, βιομήχανοι κλπ υπέστησαν τις κυρώσεις, επιβλήθηκαν περιορισμοί

έκδοσης βίζας σε περισσότερα από 900 άτομα, συμπεριλαμβανομένων των μελών του ρωσικού και του λευκορωσικού στρατού, ενώ το Υπουργείο Εμπορίου των ΗΠΑ προσθέτει 57 φορείς στη «μαύρη λίστα» εξαγωγών των ΗΠΑ.¹⁹

Στις 26 Σεπτεμβρίου πραγματοποιήθηκε σαμποτάζ στους αγωγούς φυσικού αερίου Nord Stream 1 και 2 (για τη μεταφορά του στην Ευρώπη), με τις ΗΠΑ και τη Ρωσία να κατηγορούν για η μια την άλλη. Και οι δυο είχαν συμφέρον να το κάνουν. Η Ρωσία μπορεί να είχε στόχο την περικοπή της ροής προς την Ευρώπη, χωρίς να «σπάσουν» συμβόλαια ή το πανικοβληθούν με την άφιξη του χειμώνα οι Ευρωπαίοι πολίτες και να πίεσουν τις κυβερνήσεις τους για αλλαγή στάσης στο ουκρανικό. Από την άλλη πλευρά και οι ΗΠΑ είχαν συμφέρον να καταστρέψουν τους αγωγούς, εκμεταλλευόμενοι την όλη αναμπουμπούλα, καθώς οι αγωγοί λειτουργούσαν ανταγωνιστικά προς τις δικές τους εξαγωγές φυσικού αερίου LNG και το σαμποτάζ θα αύξανε την ευρωπαϊκή εξάρτηση από τις Ηνωμένες Πολιτείες.²⁰

Η Ρωσία για να αποδείξει την ενοχή των ΗΠΑ κατήγγειλε σχετικά την άρνηση της Σουηδίας και της Δανίας να επιτρέψουν στη Ρωσία και τη (ρωσική) εταιρεία διαχείρισης αγωγών να συμμετάσχουν στη διαλεύκανση της υπόθεσης, που μέχρι σήμερα δεν έχει ολοκληρωθεί.^{21,22}

Η Ουκρανία υπέγραψε αίτημα ταχείας ένταξης στο NATO και ανακοίνωσε ότι εξετάζει μέτρα «πυρηνικής αποτροπής» της Ρωσίας από τους «συμμάχους» της, ακόμα και με πυρηνικά όπλα.⁵

Στις αρχές Οκτώβρη ο Ζελένσκι κάλεσε το NATO να εξαπολύσει «προληπτικά χτυπήματα» κατά της Ρωσίας – ένα κάλεσμα για πυρηνικό χτύπημα στη Ρωσία ή/και για γ' παγκόσμιο πόλεμο, για να ... προλάβει πυρηνικό χτύπημα της Ρωσίας στην Ουκρανία. Λίγες ημέρες πριν ο Ρώσος διοικητής στην Τσετσενία είχε δηλώσει ότι ο ρωσικός στρατός πρέπει να αναπτύξει όλα τα διαθέσιμα μέσα, συμπεριλαμβανομένων των πυρηνικών όπλων.²³

Η κλιμάκωση της σύγκρουσης οδήγησε και στον πολλαπλασιασμό των αλληλοκατηγοριών Ουκρανίας-Ρωσίας για χτυπήματα κατά αμάχων, για σαμποτάζ κ.ά.

Ενώ αντιπολεμική ομάδα Ρώσων προχώρησε σε αρκετές επιθέσεις και σαμποτάζ σε τρένα της Ρωσίας και της Λευκορωσίας,²⁴ αλήθεια είναι επίσης πως οι ΗΠΑ έχουν εκπαιδεύσει πολύ καλά τους Ουκρανούς σε δολιοφθορές κατά των Ρώσων,^{25,26} και είναι πιθανό ότι χάρη σε αυτή την τεχνογνωσία έγινε δυνατή στις 8/10 η ανατίναξη γέφυρας στην Κριμαία. Η γέφυρα, με τη διπλή σιδηροδρομική γραμμή της, ήταν η βασική αρτηρία για τα εφόδια που συσσωρεύονται στην Κριμαία και από κει διοχετεύονται στο νότιο μέτωπο, στην Χερσώνα. Η έκρηξη δεν την κατέστρεψε, ωστόσο οι ζημιές που προκάλεσε, επιβράδυναν τον ρυθμό της μεταφοράς εφοδίων σε μια κρίσιμη στιγμή όπου εκτυλίσσεται η ουκρανική αντεπίθεση. Από τις 10/10, δεκάδες ρωσικοί πύραυλοι και ρουκέτες έπληξαν τις ουκρανικές πόλεις, από το Λβιβ στα δυτικά μέχρι τη Ζαπορίζια και την Οδησό στα νότια. Το Κίεβο, η πρωτεύουσα, χτυπήθηκε για πρώτη φορά από τα μέσα Ιούνη.²⁷

□ Η Ουκρανία υπέστη σοβαρά πλήγματα σε υποδομές Ενέργειας, σε θερμοηλεκτρικά εργοστάσια και ηλεκτρικούς σταθμούς ενέργειας. Το Κίεβο προανήγγειλε διακοπές ρεύματος, παροχής νερού και επικοινωνιών. Επίσης η Μολδαβία κατήγγειλε ότι ρωσικοί πύραυλοι Κρουζ που στόχευαν την Ουκρανία παραβίασαν τον εναέριο χώρο της και κάλεσε τον πρόσβη της Μόσχας για εξηγήσεις.

Σε τηλεφωνική επικοινωνία του Ζελένσκι με τον Μακρόν, αναφέρθηκαν στην ανάγκη να ενισχυθεί η ουκρανική αντιαεροπορική άμυνα και να υπάρξει σκληρή απάντηση από την Ευρώπη. Προηγουμένως ο Μακρόν είχε επιβεβαιώσει ότι η Γαλλία σχεδιάζει την αποστολή επιπλέον 6 συστημάτων πυροβολικού Caesar, πέραν των 18 που έχουν ήδη σταλεί, και εξετάζει το ενδεχόμενο αποστολής 20 τεθωρακισμένων οχημάτων Bastion, ενώ υποσχέσεις στρατιωτικής ενίσχυσης έλαβε και από

τη Γερμανία. Οι αρχές της Πολωνίας επίσης τέθηκαν σε κατάσταση συναγερμού για το ενδεχόμενο να δεχθεί η χώρα βομβαρδισμούς.^{28,29}

Ο Πούτιν κατήγγειλε εκ νέου «πράξεις πυρηνικής τρομοκρατίας, με επιθέσεις πυραύλων και πυροβολικού στον πυρηνικό σταθμό της Ζαπορίζια», αλλά και με «τρεις τρομοκρατικές ενέργειες κατά του πυρηνικού σταθμού του Κουρσκ». Από τις αρχές Οκτώβρη παρατηρήθηκε «σημαντική αύξηση» των ουκρανικών επιθέσεων εναντίον ρωσικών εδαφών που συνορεύουν με την Ουκρανία. Σύμφωνα με τη ρωσική υπηρεσία, οι επιθέσεις αφορούν κυρίως την περιοχή του Μπέλγκοροντ, του Μπριάνσκ και του Κουρσκ, με χρήση του συστήματος πολλαπλής εκτόξευσης πυραύλων, πυροβολικού, όλμων και μη επανδρωμένων αεροσκαφών.

Η Ρωσία απάντησε με την οργάνωση κοινής στρατιωτικής δύναμης με τη Λευκορωσία. Ο Πούτιν δεσμεύτηκε να στείλει στη Λευκορωσία τα πυραυλικά συστήματα Iskander-M με βεληνεκές 500 μιλίων, θέτοντας περισσότερες ευρωπαϊκές πόλεις σε εμβέλεια πιθανού χτυπήματος. Ο ΥΠΕΞ της Λευκορωσίας δήλωσε πως «Υπήρχαν πληροφορίες ότι κάποια γειτονικά κράτη σχεδιάζουν προκλήσεις για την κατάληψη κάποιων τμημάτων του εδάφους της Λευκορωσίας». Στο άλλο στρατόπεδο έγινε γνωστό ότι οι ΗΠΑ σχεδιάζουν την εγκατάσταση νέας στρατιωτικής βάσης στην Ευρώπη, ενδεχομένως στη Γερμανία για παροχή υλικοτεχνικής βοήθειας προς τα στρατεύματα του Κιέβου.^{28,29}

Μετά τους ρωσικούς βομβαρδισμούς πραγματοποιήθηκε η σύνοδος των G7, με παρέμβαση του Ζελένσκι που ζήτησε ακόμα μεγαλύτερη στήριξη και ζήτησε επείγουσα διάσκεψη των ηγετών του NATO.³⁰

Νέο πακέτο στρατιωτικής στήριξης των ΗΠΑ ανακοινώθηκε με πυραύλους υψηλής ταχύτητας αντι-ραντάρ, περισσότερες από 23.000 οβίδες πυροβολικού, 5.000 τηλεχειριζόμενες νάρκες, 5.000 αντιαρματικά όπλα και 200 οχήματα μεταφοράς προσωπικού Humvee κ.ά.^{31,32}

Ο γ.γ. του NATO Γενς Στόλτενμπεργκ ξεκαθάρισε ότι η νίκη της Ρωσίας δεν μπορεί να γίνει ανεκτή, διότι αυτό θα είναι «επικίνδυνο για όλους μας», ενώ ο πρώην γγ του NATO Α. Φ. Ράσμουςεν, δήλωσε ότι οι ΗΠΑ θέλουν «να έχουν έναν ισχυρό και σταθερό Ανατολικοευρωπαϊό εταίρο ως προπύργιο ενάντια στις ρωσικές επιθέσεις, ώστε να μπορούν να αφιερώσουν περισσότερους πόρους στην πραγματική παγκόσμια μακροπρόθεσμη πρόκληση: Την Κίνα».

Για «κίνδυνο ανεξέλεγκτης κλιμάκωσης» έκανε λόγο ο Ρώσος υφυπουργός Εξωτερικών, προειδοποιώντας για «αντίμετρα, συμπεριλαμβανομένων αυτών ασύμμετρης φύσης». Στο μεταξύ, NATO και Ρωσία προχώρησαν σε στρατιωτικές ασκήσεις με πυρηνικά. Οι ρωσικές ασκήσεις περιελάμβαναν επίσης διηπειρωτικούς πυραύλους Yars, υποβρύχια και στρατηγικά βομβαρδιστικά αεροσκάφη Tu-95, με τον Πούτιν να δηλώνει ότι είναι μεγάλος ο κίνδυνος ενός παγκόσμιου πολέμου.^{28, 33-36}

Στο τελευταίο 10ήμερο του Οκτώβρη εντάθηκε η πολιορκία της Χερσώνα από τους Ουκρανούς, ενώ συγκρούσεις ξέσπασαν και σε Λουγκάνσκ και Ντονέτσκ. Οι δυο χώρες αλληλοκατηγορήθηκαν ότι σχεδιάζουν να ανατινάξουν το φράγμα Nova Kakhovka στη Χερσώνα.^{37,38}

Η Ρωσία κατηγόρησε την Ουκρανία ότι σχεδιάζει επίθεση με «βρόμικες» (ραδιενεργές) βόμβες, με την Ουκρανία να απαντά ότι η Ρωσία είναι αυτή που σχεδιάζει προβοκάτσιες και άλλοθι για κλιμάκωση του πολέμου.³⁹⁻⁴²

Την αποστολή αντιαεροπορικών συστημάτων HAWK στην Ουκρανία εξέτασαν οι αμερικανικές αρχές, για την προστασία από πυραύλους και drones,⁴³

ενώ το σαββατοκύριακο 22-23 Οκτώβρη ένα νέο κύμα ρωσικών επιθέσεων με πυραύλους και drones έπληξε στόχους υποδομής σε ουκρανικές πόλεις, αφήνοντας πλέον κατεστραμμένες τις μισές θερμοηλεκτρικές μονάδες που παράγουν περίπου το 40% της

ηλεκτρικής ενέργειας της Ουκρανίας. Οι τελευταίες επιθέσεις άφησαν 1,5 εκατομμύριο ανθρώπους χωρίς ηλεκτρικό σε 10 περιοχές της χώρας. Επίσης οι ρωσικές επιθέσεις έπληξαν και εργοστάσια που εξασφαλίζουν την κεντρική θέρμανση για τα μισά περίπου κτίρια της Ουκρανίας, με τις θερμοκρασίες να πέφτουν σύντομα πολύ κάτω από το μηδέν και εκατομμύρια ανθρώπους να κινδυνεύουν να πεθάνουν από το κρύο, αν συνεχιστούν οι επιθέσεις αυτές.

Σε αυτή την κατάσταση, οι αμερικάνικες εφημερίδες πλημμύρισαν από εκκλήσεις για παροχή χειμερινού εξοπλισμού για τον ουκρανικό στρατό, για αρβύλες και ένδυση που θα του επιτρέψει να συνεχίσει τις επιχειρήσεις του στο βαθύ χειμώνα. Και βέβαια για περισσότερα όπλα.^{44,45}

Στις 29/10 η Ουκρανία επιτέθηκε με drones στη ναυαρχίδα του ρωσικού στόλου στη Σεβαστούπολη,⁴⁶ με αποτέλεσμα η Ρωσία να αναστείλει ως απάντηση τη συμμετοχή της στη συμφωνία για τα σιτηρά, κατηγορώντας τους Ουκρανούς αλλά και τους Βρετανούς ως υπαιτίους, ενώ κατηγόρησε τη Βρετανία ακόμα και για το σαμποτάζ του Nord Stream.⁴⁷

Η Ρωσία προειδοποίησε ότι δεν εγγυάται πλέον την ασφαλή ναυσιπλοΐα των εμπορικών σκαφών στη Μαύρη Θάλασσα. 176 πλοία με περίπου δύο εκατομμύρια τόνους σιτηρών έμειναν αγκυροβολημένα έξω από τον Βόσπορο και πολλές χώρες της Αφρικής (με πληθυσμό αθροιστικά 280 εκατομμύρια) απειλούνται με λιμό.^{1,45}

Η επίθεση στην Σεβαστούπολη χαρακτηρίστηκε ως η πιο βίαιη από την αρχή του πολέμου, ενώ στη Χερσώνα τις επόμενες μέρες και εβδομάδες αναμένονται οι σκληρότερες μάχες του πολέμου.¹

Στα τέλη Οκτωβρίου ρωσικές πυραυλικές επιθέσεις και εκρήξεις σημειώθηκαν και πάλι σε ενεργειακές υποδομές στο Κίεβο, τη Ζαπορίζια, την Οδησό, το Λβιβ, με αποτέλεσμα να σημειωθούν

διακοπές στην ηλεκτροδότηση και την υδροδότησή τους.⁴⁸

Το Κίεβο εστίασε τις επιθέσεις του στη Χερσώνα αλλά και τις υποδομές του Ντονέσκ, όπου επίσης εκδηλώθηκαν σοβαρά προβλήματα ηλεκτροδότησης και υδροδότησης, ιδιαίτερα μετά το χτύπημα με HIMARS στο φράγμα της Καχόβκα. Η εγκατεστημένη από τη Ρωσία διοίκηση στην περιοχή Χερσώνα της Ουκρανίας δήλωσε την Κυριακή ότι ορισμένοι οικισμοί, συμπεριλαμβανομένης της Χερσώνας, είχαν χάσει την παροχή νερού και ηλεκτρικού ρεύματος μετά από ουκρανικό σαμποτάζ. Τα ρωσικά πρακτορεία έκαναν λόγο για ρουκέτα εκτοξεύτηκε από ένα αμερικανικής κατασκευής πυραυλικό σύστημα HIMARS και έπληξε το φράγμα, αλλά και η Ουκρανία ανταπέδωσε για άλλη μια φορά τις κατηγορίες.^{49, 50, 51}

Οι ΗΠΑ ανακοίνωσαν πρόσθετη βοήθεια αξίας 400 εκατομμυρίων δολαρίων για την Ουκρανία, συμπεριλαμβανομένης της αναβάθμισης αρμάτων μάχης T-72 από την Τσεχική Δημοκρατία και πυραύλων HAWK που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν εναντίον ρωσικών drones και πυραύλων κρουζ, όπως μεταδίδει το Reuters.⁵²

Εν τω μεταξύ η νορβηγική κυβέρνηση αποφάσισε ότι οι Ένοπλες Δυνάμεις θα αυξήσουν την ετοιμότητά τους λόγω της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία, απέναντι σε ενδεχόμενο ρωσικού σαμποτάζ. Η Νορβηγία έγινε πλέον ο μεγαλύτερος εξαγωγέας φυσικού αερίου στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αποφάσισε λοιπόν να φυλάει τα νώτα της με τη συνδρομή του πολεμικού ναυτικού της Βρετανίας, της Γαλλίας και της Γερμανίας.^{53, 54}

Β) Διπλωματία, εκλογές και άλλες παράμετροι για την έκβαση του πολέμου

• **Εκλογές στις ΗΠΑ**

Στις 8 Νοεμβρίου διεξάγονται οι ενδιάμεσες εκλογές των ΗΠΑ για τη Βουλή και τη Γερουσία. Το αν οι Δημοκρατικοί θα διατηρήσουν τον έλεγχο, είναι κρίσιμης σημασίας για την εξέλιξη του πολέμου.^{55,56}

Μέχρι στιγμής οι στρατιωτικές δαπάνες για την Ουκρανία ψηφίστηκαν τόσο από τους Δημοκρατικούς όσο και από τους Ρεπουμπλικανούς των ΗΠΑ, ωστόσο η (ακρο)δεξιά πτέρυγα των Ρεπουμπλικανών διαμαρτυρήθηκε.

Ήδη τον περασμένο Μάιο, 11 Ρεπουμπλικάνοι γερουσιαστές και 57 Ρεπουμπλικάνοι της Βουλής αντιτάχθηκαν σε αίτημα βοήθειας ύψους 40 δισεκατομμυρίων δολαρίων για την Ουκρανία. Βουλευτές και αναλυτές αναμένουν ότι η αντίδραση των Ρεπουμπλικανών θα αυξηθεί στο επόμενο Κογκρέσο, ιδιαίτερα καθώς πλησιάζουν οι γενικές εκλογές του 2024. Πιεζόμενος από αυτήν την τραμπική-δεξιά βάση, πρόσφατα ο Ρεπουμπλικανός Μακάρθι, υποψήφιος και φαβορί για νέος Πρόεδρος της Βουλής, δήλωσε πως «εν μέσω ύφεσης δεν μπορούμε να υπογράψουμε λευκή επιταγή για την Ουκρανία. Δεν είναι δυνατόν», εκβιάζοντας ότι μπορεί να μειώσει/ να μπλοκάρει τη στρατιωτική στήριξη των ΗΠΑ σε Ουκρανία.⁵⁷⁻⁶¹

Πολλοί εκπρόσωποι των Ρεπουμπλικανών πάντως (σε αντίθεση με Μακάρθι) εξηγούσαν ότι δεν υπάρχει πρόθεση συνολικής διακοπής της παροχής βοήθειας.⁶¹

Παράλληλα η αριστερή πτέρυγα των Δημοκρατικών με 30 βουλευτές 2 βδομάδες μόλις πριν τις εκλογές προκάλεσε κρίση στο κυβερνητικό κόμμα και δημοσίευσε επιστολή που καλούσε τον Μπάιντεν σε διαπραγματεύσεις με τον Πούτιν και σε τερματισμό του πολέμου. Βέβαια δεν ήταν τόσο... αριστεροί, οπότε υποχρεώθηκαν και την απέσυραν, στηρίζοντας τον Μπάιντεν στα δύσκολα και υπό τον φόβο των Ρεπουμπλικανών και των Τραμπικών.⁶²⁻⁶⁵

Αν μην τι άλλο, αυτή η κατάσταση είναι ενδεικτική αφενός της πίεσης της κομματικής «βάσης» για τα δισεκατομμύρια που σπαταλώνται στην Ουκρανία ενώ οι φτωχοί Αμερικανοί υποφέρουν, και αφετέρου της χρεοκοπίας των Δημοκρατικών ως «ελπίδας για κάπως πιο αριστερή-φιλολαϊκή διαχείριση» σε όλα σχεδόν τα επίπεδα.

▪ Διπλωματία

Οι ΗΠΑ προέτρεψαν την Ουκρανία να δείξει στη Μόσχα πως είναι ανοιχτή στο διάλογο, έστω και για διπλωματικούς λόγους.⁶⁶

Ίσως επειδή υπάρχει η πιθανότητα ο πόλεμος να βγει «εκτός ελέγχου» με άμεση σύγκρουση του ΝΑΤΟ και της Ρωσίας ακόμα και με τη χρήση «τακτικών» πυρηνικών όπλων, ενεργοποιήθηκαν κάποιοι δίαυλοι επικοινωνίας ανάμεσα στις δυο μεριές. Στις 21 Οκτώβρη ο υπουργός Άμυνας των ΗΠΑ Λόιντ Όστιν είχε μια μακρά τηλεφωνική συνομιλία με τον Σεργκέι Σοϊγκού, Ρώσο ομόλογό του, χωρίς να γίνει γνωστό το περιεχόμενο της συνομιλίας. Στα διεθνή ΜΜΕ έχουν ξεκινήσει οι προβλέψεις για το αν ο Μπάιντεν και ο Πούτιν θα συναντηθούν στο πλαίσιο της συνόδου των G20 (των είκοσι πιο ανεπτυγμένων οικονομιών) στο Μπαλί της Ινδονησίας στις 15-16 Νοέμβρη.^{38,44, 67-69}

Το Κρεμλίνο δήλωσε ανοιχτό στις συνομιλίες, αλλά ο πρόεδρος της Ουκρανίας Βολοντίμιρ Ζελένσκι τις απέρριψε όσο παραμένει ο Πούτιν στην ηγεσία, δηλώνοντας «πρώτα ρωσική αποχώρηση από τα ουκρανικά εδάφη και μετά συνομιλίες, άρα θα συνομιλήσουμε με τον επόμενο ηγέτη της Ρωσίας». Φυσικά το Κρεμλίνο θα καθίσει στο τραπέζι για να παγιώσει τις έως τώρα κατακτήσεις της, όχι για να τις απεμπολήσει και αυτό το γνωρίζουν καλά και οι ΗΠΑ.⁷⁰

▪ Εξαντλούνται τα αποθέματα όπλων των ΗΠΑ και της Ευρώπης

Νέα αμερικανικά δημοσιεύματα κάνουν λόγο για τον κίνδυνο που υπάρχει να εξαντληθούν τα αποθέματα των όπλων των ΗΠΑ και της

Ευρώπης και να μειωθεί ο ρυθμός παραδόσεων στην Ουκρανία. Είναι ενδεικτικό πως το Κίεβο χρησιμοποιεί την ετήσια ποσότητα παραγωγής βλημάτων για το οβιδοβόλο των 155 χιλιοστών μέσα σε περίπου δύο βδομάδες. Οι ΗΠΑ, για να στείλουν περισσότερα, θα πρέπει να καταφύγουν στα αποθέματα που προορίζονται για την εκπαίδευση των αμερικανικών στρατιωτικών μονάδων. Το ίδιο ισχύει για μια σειρά άλλα όπλα όπως οι εκτοξευτές HIMARS, οι πύραυλοι Javelin, οι πύραυλοι Stinger, το οβιδοβόλο M777. Ειδικοί εκτιμούσαν πως θα χρειάζονταν έως και 4 χρόνια για να αυξήσουν σημαντικά οι ΗΠΑ τη συνολική τους παραγωγή όπλων και ο Στόλτεμπεργκ καλούσε τις ευρωπαϊκές χώρες να... επανεπενδύσουν στην πολεμική βιομηχανία τους.¹⁸ Υπάρχουν όμως στοιχεία ότι και η Ρωσία ξεμένει από όπλα.⁷¹

4) **Χειμώνας σε Ουκρανία και Ευρώπη**

Ενώ η πυρηνική απειλή είναι «απλώς» ένα ενδεχόμενο, η Ρωσία φαίνεται ότι προετοιμάζεται για πόλεμο τουλάχιστον μέχρι το 2023, αξιοποιώντας έτσι την πίεση ενός βαρύ και δύσκολου χειμώνα προς την Ευρώπη. Ποντάρει στο να δημιουργήσει ρήγματα στο δυτικό μέτωπο στο πεδίο των κυρώσεων, της ενεργητικής στήριξης στην Ουκρανία.⁴²

Για τον επερχόμενο «μαύρο» ουκρανικό χειμώνα ήδη γράψαμε. Όμως δύσκολος θα είναι ο χειμώνας και για την Ευρώπη, με τα καύσιμα στα ύψη, τις αμερικανικές εταιρείες ενέργειας να συσσωρεύουν υπερκέρδη και τους ευρωπαίους ηγέτες να βρίσκονται σε δύσκολη θέση και τις κοινωνικές αναταραχές να γίνονται πιθανές το επόμενο διάστημα, ενώ η Ακροδεξιά συνεχίζει να ενισχύεται καθώς η απογοήτευση του απλού κόσμου εξαπλώνεται και η Αριστερά βρίσκεται σε κρίση.⁷²

5) **Προοπτικές «ανοικοδόμησης»**

Μια άλλη ενδιαφέρουσα πτυχή της ανιδιοτέλειας και των κινήτρων

των δυτικών συμμάχων στην Ουκρανία είναι ο... ευγενής αγώνας για την ανοικοδόμηση.

Οι ΗΠΑ οργανώνουν τα σχέδια τους για την Ουκρανία με ορίζοντας 5ετίας μετά το τέλος του πολέμου, σε συνεργασία φυσικά με την ουκρανική ηγεσία. Ο Ουκρανός Πρόεδρος, Β. Ζελένσκι, απευθύνθηκε στο Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης, φιλοδοξώντας να προσελκύσει ξένες επενδύσεις για την «ανοικοδόμηση». Στις αρχές Ιούλη, ο πρωθυπουργός της Ουκρανίας Ντ. Σμιχάλ είχε υπολογίσει το κόστος της ανοικοδόμησης της χώρας σε 750 δισ. δολάρια. Το 2021 οι αμερικανικές επενδύσεις στην Ουκρανία ανέρχονταν σε 532 εκατ. δολάρια, αυξημένες κατά 32% σε σύγκριση με την προηγούμενη χρονιά. Τηλεφωνική επικοινωνία μεταξύ άλλων και για την ανοικοδόμηση της Ουκρανίας είχαν ο Γερμανός καγκελάριος, Ολ. Σολτς και ο Ουκρανός Πρόεδρος.²

6) Οι επιφυλάξεις των ΗΠΑ και το φάντασμα της Κίνας

Παρατέθηκε ήδη και η άποψη του Φέργκισον, ότι οι ΗΠΑ επιδιώκουν τη στρατιωτική φθορά της Ρωσίας για την υπονόμευση της δυνατότητάς της να διεξάγει άλλους πολέμους στο μέλλον. Από την άλλη πλευρά, η στάση των δυτικών δυνάμεων και τα οικονομικά στοιχεία δείχνουν ακόμα και τώρα ότι ο «πόλεμος κατά της Ρωσίας» είναι περιορισμένος. Η αστική τάξη των ΗΠΑ αντιλαμβάνεται ότι τις ΗΠΑ δεν τις συμφέρει μια Ρωσία αποσταθεροποιημένη, απεναντίας συμφέρει να αποδοθούν και πάλι οι ενεργειακοί πόροι και οι πρώτες ύλες της Ρωσίας στην διεθνή αγορά, αλλά και να ανασυσταθούν οι διμερείς συνεννοήσεις και συνεργασίες σε κρίσιμους τομείς, όπως τα πυρηνικά όπλα, το διάστημα, ο ψηφιακός κόσμος, ακόμη και ο Βόρειος Πόλος.

Οι κυρώσεις στις εισαγωγές έχουν ήδη προκαλέσει σημαντική ζημιά στη ρωσική βιομηχανία. Η παραγωγή αυτοκινήτων μειώθηκε τον Ιούνιο, σε ετήσια βάση, κατά 62%. Η παραγωγή άλλων καταναλωτικών αγαθών, συμπεριλαμβανομένων των ψυγείων και των

πλυντηρίων ρούχων, μειώθηκε κατά περισσότερο από το ένα τρίτο το πρώτο εξάμηνο του τρέχοντος έτους. Οι οικονομολόγοι αναμένουν ότι το ΑΕΠ της Ρωσίας θα συρρικνωθεί κατά 5-6% φέτος.

Οι δυτικές κυρώσεις μεσοπρόθεσμα αποσταθεροποιούν τη Ρωσία και την φέρνουν πιο κοντά στην Κίνα. Αλλά αυτό είναι που πρωτίστως προσπαθούν να αποφύγουν οι ΗΠΑ. Ήδη κόντρα στο δόγμα τους, μέσα στο 2022 έχουν καταφέρει να συγκρουστούν τόσο με Ρωσία (Ουκρανικό) όσο και με την Κίνα (Ταϊβάν).^{72,73}

Ο Πούτιν ήδη ενίσχυσε το άνοιγμα προς την Κίνα (ήδη γράψαμε αναλυτικά για τη σύσφιξη των σχέσεων των δυο χωρών με αριθμούς στο προηγούμενο άρθρο μας),^{74,75}

με την Κίνα απλώς να κρατά ισορροπίες στο Ουκρανικό για να μην αποξενωθεί από την Ουάσιγκτον ή την ΕΕ, με κίνδυνο ακόμα και να υποστεί και η ίδια κυρώσεις.^{75,76}

7) **Η σταθερότητα του καθεστώτος Πούτιν**

Στη Ρωσία εκδηλώθηκε ισχυρό αντιπολεμικό κίνημα παρά τη βάρβαρη καταστολή, ενώ η προσπάθεια επιστράτευσης προκάλεσε ραγδαία κύματα μετανάστευσης για την αποφυγή της. Οι στρατιωτικές αποτυχίες της Ρωσίας έχουν προκαλέσει κλίμα αποθάρρυνσης και αμοιβαίων κατηγοριών στα ανώτατα κλιμάκια της ρωσικής ηγεσίας, με αναλυτές να διαβλέπουν μια επικείμενη επέκταση της αμφισβήτησης στο πρόσωπο του ίδιου του Πούτιν.⁷⁷

8) **Οι επιδιώξεις του ρωσικού καθεστώτος**

Ο Πούτιν επιδιώκει να δεχθούν οι Δυτικοί την «κατοχύρωση κερδών» της Ρωσίας στην Ουκρανία, που θα επιτρέπει στον Πούτιν να δηλώσει «νικητής» και παράλληλα να απεμπλέξει τη Ρωσία από τον

πόλεμο και τις δυσμενείς του επιπτώσεις στη ρωσική οικονομία. Αυτό θα ήταν ευκταίο και επειδή οι ένοπλες συγκρούσεις μεταξύ Αρμενίας και Αζερμπαϊτζάν και Τατζικιστάν-Κιργιστάν, έδειξαν ότι στην «πίσω αυλή» της Ρωσίας, οι τοπικές ηγεσίες αρχίζουν να διαισθάνονται αδυναμία της Ρωσίας να επιβάλει τάξη και πειθαρχία. Πάντως «η αναγνώριση των νέων ρωσο-ουκρανικών συνόρων» είναι κάτι που προς το παρόν δεν συζητάνε ούτε η Ουκρανία ούτε η Δύση, όπως ήδη αναφέρθηκε.⁷⁸

Μπρα-Ντε-Φερ δυστυχίας και θανάτου

Παρά τις δυσκολίες της ρωσικής οικονομίας, οι ρωσικές εξαγωγές πετρελαίου ύστερα από μια πρόσκαιρη κάμψη, ανέκαμψαν. Έχοντας αυξημένα έσοδα από το πετρέλαιο, η Ρωσία επιδιώκει να πιέσει μέχρις ενεργειακής ασφυξίας την Ευρώπη.⁷⁵

Η αντοχή της Ρωσίας ωθεί τις ΗΠΑ να εκβιάσουν μια ακόμα μεγαλύτερη αύξηση των στρατιωτικών δαπανών από τους συμμάχους τους στην Ευρώπη, αναγνωρίζοντάς τους βέβαια πως ... ήδη έκαναν βήματα σε αυτή την κατεύθυνση.⁷⁹

Ο πόλεμος στην Ουκρανία επιταχύνει τη συγκρότηση των δυο αντίπαλων ιμπεριαλιστικών μπλοκ –«Δύσης» απέναντι σε Κίνα – Ρωσία, κάνοντας και τις δυο πλευρές πιο απρόβλεπτες και τον κίνδυνο γενικής σύρραξης ολοένα πιο φανερό. Η όξυνση του πολέμου, των ανταγωνισμών και της κούρσας εξοπλισμών, η ενεργειακή κρίση, η κρίση τροφίμων και πληθωρισμού, η δειλία και η αναποφασιστικότητα των οργάνων της ΕΕ να παρέμβουν, καθορίζοντας πλαφόν στις τιμές, η απροθυμία των κυβερνήσεων να υποστηρίξουν ουσιαστικά τον απλό κόσμο ενόψει του δύσκολου χειμώνα προμηνύουν μια νέα παγκόσμια καπιταλιστική κρίση.⁷⁷

Προς το παρόν βρισκόμαστε σε ένα παρατεταμένο μπρα-ντε-φερ «Δύσης»-Ρωσίας με απροσδιόριστο ορίζοντα, που κόστισε ήδη και θα κοστίσει ακόμα περισσότερα εκατομμύρια θύματα, με πρώτα τους νεκρούς, τραυματίες και ξεριζωμένους της Ουκρανίας και της Ρωσίας, τους πληθυσμούς της Ευρώπης που απειλούνται με

πείνα και κρύο, της Αφρικής που απειλούνται με λιμό, ενώ παράλληλα ο κίνδυνος πυρηνικών «ατυχημάτων» και ο πυρηνικός πόλεμος απειλεί όλη την ανθρωπότητα.

Τέλος, ο βασικός παράγοντας που μπορεί να σταματήσει τον πόλεμο και τις καταστροφικές προοπτικές του όσο πιο γρήγορα και αναίμακτα γίνεται, η Αριστερά και το εργατικό και αντιπολεμικό κίνημα σε Ανατολή και Δύση, δυστυχώς αναμετριούνται με τις ανεπάρκειες, τις αδυναμίες και τις ήττες των προηγούμενων δεκαετιών και παρακολουθούν με αμηχανία και σύγχυση τις εξελίξεις, ανήμποροι να τις καθορίσουν, παρά τις ηρωικές προσπάθειες του ρωσικού αντιπολεμικού κινήματος που συνεχίζονται και την ακραία καταστολή που υφίσταται.

7/11/2022

Πηγές

1. <https://www.naftemporiki.gr/kosmos/1394114/o-v-psychros-polemos-mporei-na-exelichthei-se-pagkosmio/>
2. <https://www.rizospastis.gr/story.do?id=11818519&textCriteriaClause=%2B%CE%9F%CE%A5%CE%9A%CE%A1%CE%91%CE%9D%CE%99%CE%91+%2B%CE%A1%CE%A9%CE%A3%CE%99%CE%91>
3. <https://www.rizospastis.gr/story.do?id=11821774&textCriteriaClause=%2B%CE%9F%CE%A5%CE%9A%CE%A1%CE%91%CE%9D%CE%99%CE%91+%2B%CE%A1%CE%A9%CE%A3%CE%99%CE%91>
4. <https://www.rizospastis.gr/story.do?id=11834241&textCriteriaClause=%2B%CE%9F%CE%A5%CE%9A%CE%A1%CE%91%CE%9D%CE%99%CE%91+%2B%CE%A1%CE%A9%CE%A3%CE%99%CE%91>
5. <https://www.rizospastis.gr/story.do?id=11847957&textCriteriaClause=%2B%CE%9F%CE%A5%CE%9A%CE%A1%CE%91%CE%9D%CE%99%CE%91+%2B%CE%A1%CE%A9%CE%A3%CE%99%CE%91>
6. <https://www.bankingnews.gr/diethni/articles/643964/nomim-a-ta-dimopsifismata-stin-oukrania-apo-87-eos-99-yper-tis-ensomatosis-stin-rosia-megali-niki-putin-kata-nato>

kai-zelensky

7. <https://tvxs.gr/news/kosmos/meta-ton-polemo-ti-sxediazoy-n-oi-ipa-i-eyropi-se-rolo-komparsoy>
8. <https://www.capital.gr/diethni/3675290/kremlino-upo-tin-prostasia-purinikon-oplon-ta-prosartimena-edafi>
9. <https://www.naftemporiki.gr/kosmos/1375293/rosia-simera-i-episimi-prosartisi-ton-4-perifereion-tis-oukranias/>
10. <https://www.tanea.gr/2022/09/21/world/diaggelma-poutin-p-oioi-panigyrizoun-gia-ti-meriki-epistrateysi/>
11. <https://www.kathimerini.gr/world/562054783/diaggelma-poytin-epikindyni-klimakosi-me-stocho-tin-pagiosi-kektimenon/>
12. <https://www.cretapost.gr/731799/poutin-echoun-antapokrit-hi-318-000-ethelontes-stin-epistratefsi-i-49-000-idi-polemoun/>
13. https://www.efsyn.gr/kosmos/eyropi/363134_poytin-oloklironetai-i-epistrateysi-den-hreiazontai-pio-ektetamenes-epitheseis
14. <https://www.rizospastis.gr/story.do?id=11834241&textCriteriaClause=%2B%CE%9F%CE%A5%CE%9A%CE%A1%CE%91%CE%9D%CE%99%CE%91+%2B%CE%A1%CE%A9%CE%A3%CE%99%CE%91>
15. <https://www.rizospastis.gr/story.do?id=11838251&textCriteriaClause=%2B%CE%9F%CE%A5%CE%9A%CE%A1%CE%91%CE%9D%CE%99%CE%91+%2B%CE%A1%CE%A9%CE%A3%CE%99%CE%91>
16. <https://www.capital.gr/diethni/3660374/i-oukrania-elabeto-amerikaniko-sustima-aeramunas-nasams>
17. <https://tvxs.gr/news/kosmos/pyrinikes-apeiles-ipa-rosias>
18. <https://www.rizospastis.gr/story.do?id=11844987&textCriteriaClause=%2B%CE%9F%CE%A5%CE%9A%CE%A1%CE%91%CE%9D%CE%99%CE%91+%2B%CE%A1%CE%A9%CE%A3%CE%99%CE%91>
19. <https://tvxs.gr/news/kosmos/nees-kyroseis-kata-tis-rosias-meta-tin-prosartisi-ton-tessaron-perioxon>
20. <https://www.protothema.gr/world/article/1290526/nord-stream-oi-3-logoi-pou-deihnoun-rosia-gia-to-sabotaz-analusi-tis-le-figaro/>
21. <https://www.protothema.gr/world/article/1294710/polemos-stin-oukrania-lavrof-kata-ipa-eseis-kerdizete-apo-to>

sabotaz-stous-nord-stream/

22. <https://www.skai.gr/news/world/lavrof-oi-ipa-kerdizoun-a-po-to-sampotaz-stous-nord-stream-amyntikou-xaraktira-i-xrisi-pyrinikon>
23. <https://www.thecommunists.net/worldwide/global/zelensky-a-nuclear-nitwit/>
24. <https://www.in.gr/2022/10/26/world/rosia-toulaxiston-eks-i-sampotaz-se-trena-symfona-ti-vretania-poia-antipolemiki-omada-exei-analavei-tin-eythyni/>
25. <https://tvxs.gr/news/kosmos/wall-street-journal-pos-i-rosia-promitheyei-opla-tin-oykrania>
26. <https://tvxs.gr/news/kosmos/mystikes-ypiresies-ton-ipa-i-oykrania-piso-apo-ti-dolofonia-tis-koris-toy-aleksanter-nto>
27. <https://ergatiki.gr/article.php?id=26576&issue=1545>
28. <https://www.rizospastis.gr/story.do?id=11865106&textCriteriaClause=%2B%CE%9F%CE%A5%CE%9A%CE%A1%CE%91%CE%9D%CE%99%CE%91+%2B%CE%A1%CE%A9%CE%A3%CE%99%CE%91>
29. <https://www.rizospastis.gr/story.do?id=11858416&textCriteriaClause=%2B%CE%9F%CE%A5%CE%9A%CE%A1%CE%91%CE%9D%CE%99%CE%91+%2B%CE%A1%CE%A9%CE%A3%CE%99%CE%91>
30. <https://thepressproject.gr/i-atzenta-zelenski-gia-tin-synodo-ton-g7-epikrinei-tin-stasi-ton-ipa-to-kremlino/>
31. <https://thepressproject.gr/ipa-tha-steiloun-pyromachikakai-stratiotika-ochimata-stin-oukrania/>
32. <https://tvxs.gr/news/kosmos/neo-paketo-stratiotikis-boitheias-ton-ipa-stin-oykrania-konta-sta-20-dis-i-synoliki-aksi&dr=tvxsmrstvxs>
33. <https://tvxs.gr/news/kosmos/ipa-amesi-proeidopoiisi-ston-poytin-gia-tis-synepeies-pyrinikoy-xtypimatos>
34. <https://www.tovima.gr/2022/10/14/world/nato-synagermos-gia-rosiki-askisi-me-pyrinika-opla/>
35. <https://www.naftemporiki.gr/kosmos/1379170/rosia-kai-nato-diexagoun-pyrinikes-askiseis-para-tin-afxanomeni-entasi/>
36. <https://www.capital.gr/diethni/3675290/kremlino-upo-tin-prostasia-purinikon-oplon-ta-prosartimena-edafi>

37. <https://tvxs.gr/news/kosmos/ipa-%E2%80%93-rosia-epikoionia-y-poyrgon-amynas-anoigei-dromo-kai-gia-epafi-poytin-%E2%80%93-mpainten>
38. <https://thepressproject.gr/polemos-stin-oukrania-synomilia-ostin-soigkou-gia-proti-fora-apo-ton-maio/>
39. <https://www.cnn.gr/kosmos/story/334210/vromiki-vomva-ena-oplo-pou-spernei-paniko-ti-einai-kai-giati-i-rosia-katigorei-tin-oukrania>
40. <https://tvxs.gr/news/kosmos/ipa-amesi-proeidopoiisi-ston-poytin-gia-tis-synepeies-pyrinikoy-xytypimatos>
41. <https://tvxs.gr/news/kosmos/ipa-amesi-proeidopoiisi-ston-poytin-gia-tis-synepeies-pyrinikoy-xytypimatos>
42. <https://www.naftemporiki.gr/kosmos/1394141/pos-tha-exelichthei-o-polemos-stin-oukrania-to-2023/>
43. <https://tvxs.gr/news/kosmos/pyrayloys-hawk-skeftontai-so-bara-na-steiloun-oi-ipa-stin-oukrania>
44. <https://ergatiki.gr/article.php?id=26627&issue=1545>
45. <https://ergatiki.gr/article.php?id=26655&issue=1545>
46. <https://www.news.gr/kosmos/article/3074045/polemos-stin-oukrania-i-oukrani-chtipisan-me-drone-ti-navarchida-tou-rosikou-stolou-sti-sevastoupoli.html>
47. <https://www.naftemporiki.gr/kosmos/1394141/pos-tha-exelichthei-o-polemos-stin-oukrania-to-2023/>
48. <https://www.kathimerini.gr/world/562115515/polemos-stin-oukrania-ekrixeis-sto-kievo/>
49. <https://www.euro2day.gr/news/world/article/2159966/allhlokathories-rosiasoykranias-gia-sampotaz-sto.html>
50. <https://www.capital.gr/diethni/3679301/oukrania-i-rosiki-dioikisi-tis-xersonas-kanei-logo-gia-sampotaz-pou-efere-diakopi-ilektrodotisis-kai-udrodotisis>
51. <https://iskra.gr/to-kievo-chtypaei-tis-ypodomes-rosikon-periochon-choris-nero-chersona-kai-ntonetsk/>
52. <https://thepressproject.gr/ipa-protrepoun-tin-oukrania-na-deixei-sti-moscha-pos-einai-anoichti-sto-dialogo/>
53. <https://www.cnn.gr/kosmos/story/335112/norvigia-se-afksimeni-etoimotita-oi-enoples-dynameis-logo-polemou-stin-oukrania>

54. <https://www.ertnews.gr/eidiseis/diethni/norvigia-se-megalytero-vathmo-etoimotitas-mpainei-o-stratos-gia-ton-fovo-sampotaz/>
55. <https://www.cnn.gr/focus/story/335965/oi-endiameses-ekloges-kai-o-kindynos-egklovismoy-tou-bainten>
56. <https://www.skai.gr/news/world/ipa-endiameses-ekloges-oi-amerikanoi-psifizoun-gia-to-kogkreso>
57. <https://www.capital.gr/diethni/3675960/ipa-o-mpainten-an-isuxei-gia-tin-oukrania-se-periptosi-epikratisis-ton-repoumplanon-sto-kogkreso>
58. https://www.efsyn.gr/kosmos/boreia-ameriki/364573_mpahal-o-stoys-dimokratikoys-aposyrthike-i-epistoli-se-mpainten-gia-ti
59. <https://www.capital.gr/diethni/3675465/ipa-oi-repoumplananoi-metatrepoun-tin-oukrania-se-proeklogiko-zitima>
60. https://www.huffingtonpost.gr/entry/epa-pos-oi-repoumplananoi-tha-voethsoen-te-rosia-na-kerdisei-to-polemosten-oukrania_gr_6350e56ee4b051268c50f913
61. https://www.huffingtonpost.gr/entry/aposerse-tes-epistol-es-ton-proodeetikon-demokratikon-se-mpainten-yia-senomilies-me-rosia_gr_6358f52ae4b0b7f89f67498f
62. <https://www.capital.gr/bloomberg-view/3677019/ti-edeixe-to-epeisodio-me-tin-epistoli-gia-tin-oukrania-gia-dimokratikous-kai-repoumplanous>
63. https://www.efsyn.gr/kosmos/boreia-ameriki/364573_mpahal-o-stoys-dimokratikoys-aposyrthike-i-epistoli-se-mpainten-gia-ti
64. <https://www.ieidiseis.gr/kosmos/169417/vima-piso-apo-30-vouleftes-tou-bainten-piran-piso-tin-epistoli-gia-diapragmatefsi-me-rosia>
65. https://www.huffingtonpost.gr/entry/aposerse-tes-epistol-es-ton-proodeetikon-demokratikon-se-mpainten-yia-senomilies-me-rosia_gr_6358f52ae4b0b7f89f67498f
66. <https://thepressproject.gr/ipa-protrepoun-tin-oukrania-na-deixei-sti-moscha-pos-einai-anoichti-sto-dialogo/>
67. <https://thepressproject.gr/i-atzenta-zelenski-gia-tin-synodo-ton-g7-epikrinei-tin-stasi-ton-ipa-to-kremlino/>

68. <https://www.kathimerini.gr/world/562120045/polemos-stin-oykrania-rosoi-stratigoi-syzitoysan-gia-pyrinika/>
69. <https://tvxs.gr/news/kosmos/ipa-%E2%80%93-rosia-epikoinonia-y-poyrgon-amynas-anoigei-dromo-kai-gia-epafi-poytin-%E2%80%93-mpainten>
70. <https://www.naftemporiki.gr/kosmos/1398893/oykrania-etoimi-gia-synomilies-me-ti-rosia-alla-mono-me-ton-epomeno-proedro-tis>
71. <https://www.skai.gr/news/world/lavrof-oi-ipa-kerdizoun-a-po-to-sampotaz-stous-nord-stream-amyntikou-xaraktira-i-xrisi-pyrinikon>
72. <https://tvxs.gr/news/kosmos/meta-ton-polemo-ti-sxediazoun-oi-ipa-i-eyropi-se-rolo-komparsoy>
73. <https://www.elaliberta.gr/%CE%B4%CE%B9%CE%B5%CE%B8%CE%BD%CE%AE/%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CF%84%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%B5%CF%85%CF%81%CF%8E%CF%80%CE%B7-%CE%B2%CE%B1%CE%BB%CE%BA%CE%AC%CE%BD%CE%B9%CE%B1/8511-%CF%84%CE%B1-%CF%8C%CF%81%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%B4%CF%85%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CF%8D-%CE%BF%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CF%8D-%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%AD%CE%BC%CE%BF%CF%85-%CE%BC%CE%B5-%CF%84%CE%B7-%CF%81%CF%89%CF%83%CE%AF%CE%B1-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B7-%CE%B1%CF%80%CE%BF%CF%84%CF%85%CF%87%CE%AF%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%BA%CE%BB%CE%B9%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82-%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82-simon-pirani>
74. <https://thepressproject.gr/o-poutin-katigorei-tis-ipa-oti-prospathoun-na-kyriarchisoun-ston-kosmo-lefkos-oikos-oi-diloseis-tou-poutin-den-eferan-kati-to-kainourio/>
75. <https://www.redtopia.gr/organismos-synergias-tis-sagka>

[is-sco/](#)

76. <https://tvxs.gr/news/kosmos/i-proti-krisi-stis-sxeseis-rusias-kinas-me-fonto-ton-polemo-stin-oukrania>
77. <https://www.elaliberta.gr/%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE/%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CE%BB%CF%8D%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/8503-%CE%B7-%CE%BD%CE%AD%CE%B1-%CF%86%CE%AC%CF%83%CE%B7-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CF%80%CE%BF%CE%BB%CE%AD%CE%BC%CE%BF%CF%85-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%BF%CF%85%CE%BA%CF%81%CE%B1%CE%BD%CE%AF%CE%B1,-%CE%B7-%CE%B4%CE%B9%CE%B5%CE%B8%CE%BD%CE%AE%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CF%84%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B1%CF%83%CE%B7-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%BF%CE%B9-%CE%B5%CF%80%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AD%CF%82-%CF%80%CF%81%CE%BF%CE%BF%CF%80%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AD%CF%82-%20%CF%84%CE%BF%CF%85-%CF%87%CF%81%CE%AE%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%BA%CE%B5%CF%86%CE%B1%CE%BB%CE%AE>
78. <https://rproject.gr/article/o-poytin-kai-katofli-toy-pyrinikoy-trelokomeioly>

<https://www.bankingnews.gr/diethni/articles/649071/stoltenberg-nato-na-min-kerdisei-i-rosia-stin-oukrania-minyma-stous-repoumplanous>